

EDITORIAL

**PARLEM DE LA PISCINA?
VINGA, VA: PARLEM-NE!**

La piscina municipal de Besalú es va inaugurar l'any 1971. Des de l'inici ha estat gestionada, i així continua, pel CN Besalú, entitat que neix amb la mateixa piscina. L'actual junta en va agafar la responsabilitat l'any 1973.

Aquesta entitat ha estat tractada, en algunes etapes de la seva trajectòria, de modèlica, dins el món de la natació gironina: poques com la nostra han aconseguit portar una vida tan activa i han fet participar de l'afecció per la natació com a esport habitual -estiuenc- tanta mainada i joves.

Encara no fa ni dos mesos, una persona ben integrada en l'àmbit de l'esport aquàtic a Girona, comentava l'esforç esmerçat i la tenacitat del CN Besalú i la seva gent, demostrada al llarg d'aquests anys. Afirmava que cap altra entitat no era capaç de portar tanta mainada als campionats provincials de la categoria, tenint en compte que a Besalú sols hi ha una piscina de 25 metres i sense cobrir, cosa que vol dir que a l'hivern han de sortir del poble per fer els entrenaments.

Però no tot són roses i flors per als abonats. De vegades els usuaris es queixen de l'ús de la piscina pels nedadors del Club Natació Besalú i pels participants als diversos curssets de natació. Degut a la gran activitat comentada, sols queda a disposició de les persones que van a la piscina a banyar-se o a nedar, un o dos carrers durant força hores al dia.

I la situació s'agreuja si, de cop i volta, entren cinquanta o seixanta vailets membres d'alguna de les tandes de colònies de les que es fan a l'estiu a Besalú i als voltants. Llavors es fa més palès el poc espai disponible.

Alguns joves del poble prefereixen anar a la nova piscina de Maià del Montcal cercant la novetat, o més tranquil·litat, més espai i més confort -allà hi ha herba i en la nostra el paviment és de portland-.

També hi ha un tema que no ha afectat els usuaris en la pràctica, però que sí que explica una mica la poca disposició al diàleg que hi ha hagut entre Ajuntament i Club: tot just aquest estiu s'ha signat el contracte de cessió d'ús de la piscina, que en regula la gestió per part del CN Besalú.

Segons ens hem assabentat, a partir de l'any que ve les piscines hauran de complir una nova normativa molt més estricta que ha aprovat la Generalitat. La nostra, ni de bon tros no hi arriba.

Tant és així, que els tècnics municipals ja estan estudiant la possibilitat d'enderrocar l'edificació actual per refer-la i, així, complir aquesta reglamentació. A part, la piscina perd molta aigua. L'Ajuntament també està cercant la forma de finançar aquesta obra.

Però a ningú no se li escapa, ni al Club ni a l'Ajuntament, que tot i així continuarà quedant petita si es manté l'activitat com fins ara -tot i que sembla que aquest estiu és dels que hi ha hagut menys banyistes-.

Potser seria ara l'ocasió d'estudiar plegats -CN Besalú, abonats i Ajuntament- la planificació adequada i, si es pogués adquirir terreny per a una ampliació, de quina manera distribuir-ho millor per a una bona funcionalitat.

Hi ha coses que se'ns escapen i hi pensem "a toro passat", sense que en la pràctica no puguem solucionar res. Però aquesta és una de les coses sobre la qual tenim temps per reflexionar abans.

Creiem que valdria la pena!

ÍNDEX

Editorial	1
Vint anys de Tallaferró / La cuina bona / Ràdio Besalú	2
L'Església de Santa Maria	3 - 4
Germandat de donadors de sang / Besalú C. N.	5
Homenots	6 - 7 - 8
VII Assemblea d'Estudis sobre el Comtat de Besalú	8
La Pau: l'origen en el nostre cos / Tornem de vacances	9
És que ens estem tornant de pedra? / Del futbol a Besalú	10
Besalú, a l'any 1931	11
La Mikwah de Besalú	12

Impremta Aubert, S.A. Hospici, 9. Tel. 26 02 68. OLOT
Fotocomposició: SERFO, S.A., Hospici, 9. Tel. 26 85 12. OLOT
Dip. Leg.: GI-153-84. "Tallaferró" no es responsabilitza necessàriament de l'opinió que expressin els articles signats.

VUIT ANYS DE TALLAFERRO

Quan tingueu aquest número de TALLAFERRO a les mans, l'equip de redacció ja es prepararà per fer el número 41, que sortirà pels volts de Nadal. Llavors la nostra revista haurà complert vuit anys.

En efecte, fou el primer any de la segona legislatura municipal (el gener del 1984), que un grup d'entusiastes besaluencs publicà el primer TALLAFERRO.

Si bé la revista va néixer amb la voluntat de sortir cada dos mesos i amb la subvenció exclusiva de l'Ajuntament, ben aviat es va veure que les disponibilitats econòmiques només permetien la publicació de cinc números a l'any, i que s'havia de recórrer a l'ajut de la Diputació de Girona i a la publicitat per poder continuar sortint.

Així doncs, amb cinc números a l'any, excepte el primer (el 1984 en van sortir sis), en varen sortir quatre, i tenint en compte que per un error tipogràfic el número 22 no existeix (del 21 es passa al 23), arribem al número 40 que teniu a les mans.

Recordeu que tots els números de TALLAFERRO, inclòs el proper, el 41, es poden enquadrar en dos volums (1 - 20, 21 - 41). Consulteu a la vostra llibreria. Si ho feu així, tindreu un petit tros de la història de Besalú a la biblioteca.

Ara, doncs, potser és el moment de donar un nou impuls i de fer unes reformes al TALLAFERRO. És per això que us demanem que ens doneu la vostra opinió sobre el seu contingut i la seva publicació. Us agraiem que quan distribuïm el número 41, per Nadal, deixeu al repartidor el full de l'enquesta degudament omplert (podeu fer-ho un de la família o, millor, entre tots). Així podrem treure un nou TALLAFERRO el 1992 que procurarà seguir els vostres suggeriments.

Tallaferro

La cuina bona, senzilla, ràpida i saludable de la Srta. Teresa Cucala PAUPIETTES (o farcellets) A LA PARISIENNE

Aquest plat és dels que fan efecte, és bo i no gens complicat.

Ingredients: 250 grams de carn de vedella picada. 1/2 kg. de bistecs de llom de porc. 2 rovells d'ou. 2 cebes mitjaneres. 200 grs. de tomàquets. Uns quants xampinyons. Pèsols, o patates, o cols de Brusel·les. Sal. Pebre. Oli. Farina.

Preparació: A la carn picada s'hi posa sal, pebre, els dos rovells d'ou i una cullerada, no gaire plena, de farina.

Es treballa bé. És la farsa del llom.

Els bistecs, no gaire greixosos, s'aplanen una mica.

Se salen, s'hi posa una mica de carn picada i s'enrotllen. Es fan aguantar amb un escuradents.

En una cassola amb llard o oli, i amb poc foc, es fregeixen les paupiettes.

Quan ja són una mica rosses s'hi tiren les cebes talladetes ben petites; després d'uns minuts s'hi posa el tomàquet, ben trinxat, sense pela ni llavors, i quan ja és sofregit s'hi afegeixen els xampinyons tallats a llesquetes i una mica d'aigua.

(No oblideu que sempre que es fa sofregit de tomàquet s'hi ha de posar una mica de sucre).

Es tapa la cassola i es fa coure uns deu minuts.

Per servir-ho, és millor en una plàtera rodona perquè es col·loquen les paupiettes (sense els escuradents) en forma d'estrella i els buits, entre farcellet i farcellet, s'omplen amb la verdura que es tingui bullida. Poden ésser pèsols, pastanagues, patates, cols de Brusel·les o fins i tot una mica de blat de moro, que és molt bo i saludable.

Per damunt es cobreix amb la salsa.

RÀDIO BESALÚ

Ràdio Besalú, emissora municipal, vol donar fe de la seva trajectòria. Som un grup de jove, i algun de no tan jove, que estimem la ràdio i tots els mitjans de comunicació. Som totalment afeccionats i amateurs, encara que algun, per les seves característiques, podria passar molt bé com els millors professionals que hi pugui haver en el ram. Hi dediquem moltes hores del nostre temps i la ràdio, Ràdio Besalú, va fent camí.

Intentem millorar i fer més coses que de mica en mica anirem aconseguint.

Tenim un grup de gent molt jove que apren ràpidament i bé, i això, dintre d'un temps prudencial, es convertirà en una millor qualitat en la nostra programació i en les nostres instal·lacions.

Però sempre hi ha algun "però", com en totes les coses. Aquest mateix jove actiu, fantàstic i desinteressat, alguna vegada té altres compromisos i llavors no pot fer el seu programa. En una de les moltes reunions que es fan, es va quedar que quan això passés s'encarreguessin de buscar un company que els substituís, i que el favor es podria tornar un altre dia. Actualment això no es fa; senzillament no es busca substitut i llavors tot recau sobre les mateixes tres o quatre persones, amb molt bona voluntat, que han de fer hores i hores de programació, i això crema, inclús pot ser que cremi més el fet de veure aquesta manca de responsabilitat perquè, quan hi ha bona voluntat i s'és responsable, tot té solució. Un crit d'alerta pel que fa a la responsabilitat: La Ràdio bé ho necessita, i mereix que sigui així.

Per què no hi ha cap noia o dona que vulgui fer un programa de ràdio? Les portes de l'emissora són obertes a tothom. Sols demanem afició i coherència, ben poca cosa, però que ho resol tot.

Amics, anirem informant de Ràdio Besalú i de totes les seves interioritats. "La Ràdio informa" és un gran mitjà de comunicació, i és oberta a tothom.

Un de la junta,

Joan "Zafont"

CAJA DE MADRID

BESALÚ: Avinguda Lluís Companys, 5 - 5 bis. Tel. 59 00 00

L'ESGLÉSIA DE SANTA MARIA

A partir del moment en què els primers comtes de Besalú ocupen el castell, cal considerar també l'existència d'una capella reservada a l'ús de la pròpia família comtal i els seus servidors. Aquesta capella -estem parlant d'abans de l'any 1000- resta plenament justificada, sobretot tenint en compte que el comte - bisbe Miró va morir el 22 de gener de l'any 984.

Sembla que la petita capella fou objecte d'unes obres per part del comte Bernat I Tallaferro, a rel de la creació del nou bisbat de Besalú l'any 1017.

Ara bé, d'acord amb els documents, la primera església que apareix dins el recinte fortificat del castell de Besalú és la que edificà el comte Bernat II el Gros *in castello vocitato Bisulduno*, consagrada, per cert, pel seu cosí, el bisbe de Girona, Guifré, l'any 1055, la qual vingué a substituir la capella a la qual uns anys abans, el 1037, el propi comte féu donació d'uns masos a l'altar de Sant Bartomeu i que, tanmateix, podria haver estat la mateixa construïda amb les obres del castell - palau que el propi comte edificava de nou, des de l'any 1029, i que hauria estat consagrada el 1055, ja que cal tenir present l'aportació en aquestes obres de l'abat del monestir benedictí de Sant Pere, Tassis, el qual la dedicà a Santa Maria.

Com dèiem en l'inici d'aquesta aproximació històrica, abans del segle X totes les esglésies existents a Besalú resten assenyalades en els documents fora del recinte del castell - fortalesa.

El comte - bisbe Miró, el mateix any en què fundà el monestir de Sant Pere, o sigui el 977, també féu una important donació fundacional a l'església de Sant Genís i Sant Miquel Arcàngel, en la qual un any després, el 978, el comte Bernat I Tallaferro va bastir un monestir de canonges regulars, confirmat en aquesta mateixa data pel Papa Gregori V. Aquesta fundació canònica, regida per un abat, vingué a donar una total prioritat a l'església monacal de Sant Genís i Sant Miquel, i passà a ésser elegida com a centre episcopal del nou, i per cert no reeixit, bisbat de Besalú, tota vegada que durà escassament tres anys i que el propi comte Bernat I Tallaferro aconseguí del Papa Benet VIII l'any 1017, restant d'aquesta manera l'abadia anexas al nou bisbat.

A partir d'aleshores el monestir pren la pomposa intitulació de Monestir de Sant Salvador, Santa Maria Verge, Sant Miquel Arcàngel i Sant Genís màrtir. Pocs anys després, però, torna a intitular-se només com a monestir de Sant Genís i Sant Miquel, fins a arribar a l'any 1075, llevat del 1026 en què s'hi afegí *et Sancti*

Stephani papa et Sancti Lignum preciose Crucis Domini Nostri Iesu Christi, ja que s'hi dipositaren relíquies del Papa Sant Esteve, però, sobretot, la de la fusta de la Vera Creu, que el comte Bernat I Tallaferro havia portat de Roma l'any 1016.

Posteriorment, ja en la segona meitat del segle XI, la canònica passà a l'església filial de Santa Maria i Sant Joan. Concretament, a partir de l'any 1075. D'aleshores ençà, desapareix dels documents l'església de Sant Genís i Sant Miquel Arcàngel. Cal remarcar el fet que també l'església de Santa Maria i Sant Joan passarà, l'any 1104, a intitular-se Santa Maria de Capellada, sens dubte per la relativa proximitat al riu Capellada i del barri que prendrà el seu nom.

Cal deixar molt clar que aquesta església de Santa Maria, seu de la canònica traspassada de l'església fundacional de Sant Genís i Sant Miquel, no té res a veure amb l'església de l'interior del castell, també dedicada a Santa Maria, consagrada l'any 1055. És més, ambdues esglésies van subsistir gairebé un segle, abans que la comunitat canònica, dependent de Sant Ruf d'Avinyó, es traslladés de l'església de fora muralles a la de Santa Maria, ubicada dins el recinte del castell.

Cal fer esment que l'església de Santa Maria de Capellada, a partir de l'any 1217 apareixerà intitulada com a Santa Maria de Bell-lloc.

Per un error en la transcripció d'un document de l'any 1084, es fa referència precisament a la decisió del comte Bernat II, previ consentiment del bisbe de Girona, com també d'altres eclesiàstics i sectors de la noblesa, de fer lliurament al monestir de Sant Ruf d'Avinyó i al seu abat, Arbert, de l'església de Santa Maria amb totes les seves possessions i pertinences, per tal de posar-hi clergues que hi visquessin segons la regla de Sant Agustí. Aquesta alteració, per cert, d'una sola lletra, puix que en lloc de transcriure *infra*, fora muralles, per *intra*, dins el castell, féu avançar de molt la ubicació de la canònica a l'església de Santa Maria del castell de Besalú.

Veiem, doncs, com l'antiga canònica aquisgranesa inicià el camí d'una profunda renovació, tanmateix no exempta de conflictes. Evidentment, aquest període de la història és fortament marcat per un autèntic desgavell de tensions i d'intrigues. Per un costat, les lluites i les cobejances entre les pròpies famílies governants, i per l'altre, la corrupció en què havia caigut una bona part de l'estament eclesiàstic.

Aquesta conflictiva i alhora deplorable situació comportà les

ASSEGURANCES DE LA LLAR
PLANS DE JUBILACIÓ, a
GESTORIA BASSOLS

ansies reformistes, per tal de reconduir la disciplina i els bons costums, que tan allunyats eren d'aquell vertader esperit evangèlic, tan característic de l'Església primitiva. En aquest sentit, cal remarcar la decidida i clara actitud del comte Bernat II, el qual acollí al seu castell de Besalú el concili de Girona, presidit pel llegat del Papa Gregori VII, el bisbe d'Olèron, Amat, i que tingué per marc l'església de Santa Maria.

Malgrat tot, hi hagué un llarg rosari d'enfrontaments entre la comunitat reformada agustiniana provinent del monestir de Sant Ruf d'Avinyó, i la comunitat canònica autòctona.

A la mort del comte Bernat III l'any 1111, en passar el comtat de Besalú al de Barcelona, els canonges agustinians de Sant Ruf foren expulsats pels antics residents de la canònica. Van retornar-hi, però, el 1113. Dos anys després el papa Pasqual III confirmà a Sant Ruf la possessió del priorat de Santa Maria. Tot i així, les lluites continuaren fins que l'any 1137 el comte de Barcelona, Ramon Berenguer IV, reafirmant la donació feta pel seu progenitor Ramon Berenguer III, posà fi de forma taxativa i radical a tantes tensions cròniques. A partir d'aleshores, la comunitat canònica dependent de Sant Ruf restà definitivament en possessió pacífica del monestir. Quedaven a la fi enrera uns llargs i angoixants anys de capgiraments que s'iniciaren a rel de la reforma gregoriana.

Hi ha un fet que cal ressaltar en el document del comte Ramon Berenguer IV. És el que fa referència al lliurament de tot l'àmbit del castell a la comunitat de Sant Ruf. Possiblement, a partir d'aquest moment, hom ja té previst el trasllat de la canònica de Santa Maria de Capellada al recinte de dins el castell, ja que tot seguit s'inicien les obres d'acondicionament i reforma de l'església de Santa Maria del castell per tal d'adaptar-la a les necessitats pròpies de la comunitat canònica. Atesa la seva monumentalitat, aquestes obres es perllongaren molts anys. De totes maneres, l'any 1171 la comunitat de canonges de Sant Ruf ja estava instal·lada a l'església de Santa Maria.

De l'antiga església del segle XI es conservaren les parets nord i sud, com també la paret occidental amb la seva portalada, tal com en unes fotografies de l'any 1916 pot apreciar-se perfectament.

Certament, el pla va venir de França, fet totalment raonable tractant-se d'una comunitat que depenia directament del monestir de Sant Ruf d'Avinyó, la qual tingué molta cura de crear l'espai del cor canònic precedint l'absi major, i obert al fons del transepte flanquejat per dues absidioles, com a capçalera d'una construcció basilical de tres naus, ricament decorada per belles columnes i per la perfecció dels seus capitells, d'inspiració coríntia, dels absis i la nau, com també pel grup escultòric de l'entrada principal, la porta anomenada del claustre, i les columnes i capitells de la part exterior dels absis.

A l'est s'hi afegí una important capçalera, mínimament lligada amb les tres naus ja existents. Com observà Puig i Cadafalch, l'estructura, les proporcions i la seva riquesa escultòrica no eren usuals en el país.

En referència al claustre, cal assenyalar que en cap document no consta la seva existència.

El segle XIV s'hi féu una remodelació del sostre. A la vegada hi fou bastit un campanar que s'edificà damunt del transepte, un xic reculat. Aquesta circumstància, com també l'aparell emprat, demostren inequívocament que no va ésser cap reconstrucció del que hi hagués pogut existir el segle XII, i per tant contemporani de la capçalera.

En un document de l'any 1179 es parla de Santa Maria Nova. L'any 1185 el rei Alfons I d'Aragó concedí a Santa Maria el dret d'extreure pedra al terme de Besalú, la qual cosa demostra que les obres encara continuaven.

La canònica de Santa Maria gaudí -sobretot al llarg del segle XIII- d'importants rendes gràcies a les donacions dels hisendats i a les posteriors adquisicions i, d'aquesta manera, passà a tenir un valuós patrimoni que s'estenia per tot un llarg seguit de poblacions escampades arreu, la qual circumstància, cal dir-ho, propicià la cobejança d'alguns priors comandataris.

Serà adient remarcar que durant els anys 1371 - 1377 fou prior comandatari de Santa Maria, Pere de Luna, que durant el Cisma d'Occident fou tingut com a Papa sota el nom de Benet XIII.

Hi ha un document a l'Arxiu Diocesà de Girona, transcrit pel canonge Lambert i Font, amb data de 26 de novembre de l'any 1484, d'acord amb el qual es concedeixen favors espirituals a tots els fidels que visitin l'església de Santa Maria de Besalú en el decurs de la Festa de la Purificació, Assumpció, Divendres Sant, Invenció de la Santa Creu i consagració d'aquesta església, per tal de venerar la relíquia de la Vera Creu. Aquesta gràcia venia donada a fi que es conservessin i reparessin degudament les estructures i els edificis, com també els objectes i ornaments per al culte diví. Aquest pergami fou signat per catorze cardenals, encapçalats per Roderic, el futur papa Alexandre VI (1492 - 1503).

És evident que els terratrèmols dels anys 1427 - 1428 malmeteren els edificis, per la qual cosa, en el document precedent, es consideren necessàries les obres de reparació i la consegüent restitució dels ornaments litúrgics.

Al llarg dels segles es féu palesa una arrelada devoció popular de la Vera Creu, la qual fou venerada a l'altar major de l'església canònica fins el 1687 en què, d'acord amb els jurats de la vila, restà custodiada a la sagristia per motius de seguretat, i dipositada dins un armari tancat amb tres panys. En la visita pastoral del bisbe Benet de Toco, l'any 1581, s'esmenta l'existència d'una confraria sota la invocació de la Vera Creu de Santa Maria de Besalú.

(continuarà)

Joan Pèlach i Rojals

Germandat de Donadors de Sang

UN SOMNI D'UN DIA D'ESTIU

Benvolguts amics:

Com em teniu admirat! Vosaltres que brilleu amb llum pròpia; vosaltres que sou dignes d'admiració perquè sense aldarulls, sense fanfàrries, sabeu fer aquesta tasca altruista i desinteressada, vosaltres que amb el vostre tarannà senzill però de mires molt altes, feu que de mica en mica tothom prengui consciència de la importància que té la donació de sang, i feu que la nostra família de donants augmenti cada vegada més, perquè es puguin salvar moltes vides humanes, vides com la nostra mateixa, unes vides plenes d'il·lusions, de desigs, d'esperança, de ganes de viure per poder fer coses, per poder gaudir d'aquest món, l'únic que tenim i que hem de procurar conservar i, en la mesura que podem, fer-lo assequible i humà per a tothom, un món de convivència i germanor on tots plegats ens estimem i sapiguem donar-nos els uns als altres.

Doncs bé, amics, gràcies a vosaltres el proppassat dia 3 d'agost es va fer realitat un gran somni, fer més bosses de sang a l'estiu, en plenes vacances, que a l'hivern, que és quan se'n fan més. Com es va poder fer una gesta així? Senzillament, crec que fou perquè tots vosaltres sou magnífics i la vostra dedicació, sincera i admirable, és única.

Es van recollir 192 bosses de sang; vol dir que van sortir 192 persones en una diada de calor implacable, d'un rigor extrem les quals, sense por, van venir a regalar la seva preciosa bossa de sang, tan i tan valuosa. Senzillament, hem de dir "xapó" a tothom qui va venir, perquè de veritat és per descobrir-se davant un acte així i amb aquesta quantitat de gent. Qui va venir? Quasi tothom, joves, nois i noies, persones de mitjana edat, gent més gran..., hi va haver de tot i força, perquè 192 bosses és molta sang.

Això és una nova fita, una fita que vol dir que aquesta gran i meravellosa família dels donants de sang pot fer tot el que es proposi, i sé que sempre, cada dia, es proposen més i més.

Van venir moltes persones de totes les edats per primera vegada: Un bon símptoma. I en van venir almenys 15 o 20 a les quals per diferents motius no es va poder fer l'extracció, pressió massa baixa o massa alta, per culpa d'algun medicament que prenien i que era contraindicat, algun que havia estat operat feia massa poc..., en fi, això vol dir que s'haurien pogut superar les 200 donacions. També hem de remarcar que persones que passen l'estiu a la nostra vila van venir a donar la seva bossa de sang; això és d'agrair perquè fer vacances i pensar en els altres és de molta generositat. Gràcies, amics!

Amics, gràcies a tots; a tots els qui van venir i a tots els qui per una causa o altra no van poder fer-ho, però que un altre dia ho fareu. Gràcies per parlar-ne, per recordar-ho als altres, per conscienciar sobre la importància que té una bossa de sang; i gràcies a tots els del grup O- que vinguéreu i van fer possible, amb el vostre acte, que hi torni a haver sang disponible del vostre grup; ja no n'hi havia ni una gota. Sols puc dir, amics, que sou formidables.

Com sempre, us saluda i resta a la vostra disposició el vostre delegat i amic, en

Joan "Zafont"

Besalú C.N.

Comença a haver-hi poca gent a la piscina. Què deu passar? Doncs ben senzill: Ha arribat setembre i amb ell el final de l'estiu, així com també el final d'una altra temporada per al Besalú C.N.

Per això farem una breu repassada, i us assabentarem de totes aquelles activitats que s'han anat fent.

Com cada estiu, el Besalú C.N. ha participat en la Lliga Gironina de Clubs i ha quedat, en una primera fase, segon classificat, i en la segona, primer.

Aquesta Lliga, com la majoria de vosaltres sabeu, és per als nedadors més grans. Per això s'organitza també una lliga, la Challenge David Moner, per a tots aquells dels quals depèn el futur del Club: els petits, que no van per mal camí perquè han quedat classificats en segon lloc.

Un cop acabades aquestes dues lligues, els nedadors que han aconseguit les millors marques tenien altres reptes: Participar en el CRITERIUM per a nedadors de piscines descobertes, celebrat a Besalú, i als PROVINCIALS, on també entren nedadors de piscines cobertes, celebrats a Flaçà. Els resultats en aquests dos campionats es poden considerar positius.

Aquest any hi ha hagut una novetat dins el programa d'estiu, el FESTIVAL DE RELLEUS, una de les competicions més esperades de sempre, celebrada a Sant Joan les Fonts.

Però no tot s'acaba aquí. Aquest any també s'han organitzat les XII HORES DE NATACIÓ (per sort, sense haver-les d'ajornar per la pluja), on l'equip del Besalú A ha quedat primer classificat.

Volem remarcar que el ressò pels carrers del poble ha anat minvant des que es van començar les primeres XII Hores. Esperem que l'any que ve us tomareu a animar i que no deixareu descansar ni un moment els qui compten metres.

La participació del nostre Club en les TRAVESSIES també cal remarcar-la, sobretot la del Port de Roses, en què es van aconseguir quatre copes.

A part d'aquesta, també s'ha travessat el Fluvià (Tussols - Basil, a Olot), i el setembre es travessarà l'Estany de Banyoles.

No podem oblidar-nos d'esmentar la participació de tres de les nostres nedadores als CAMPIONATS DE CATALUNYA (l'Anna López, la Laura Gratacós i la Imma Juanola). Però no tot queda aquí. La Imma ens va sorprendre quedant 8ª. als CAMPIONATS D'ESPANYA en els 100 m papallona.

El WATERPOLO és una altra tasca que va arrelant cada vegada més dins el Besalú C.N. Els últims anys els nostres waterpolistes només jugaven partits amistosos, mentre que aquest any han participat en una lliga, en la qual no han fet cap mal paper, ans al contrari, com tampoc en el TORNEIG D'OLLOT on van quedar classificats en segon lloc i on Sergi Fernández, el nostre porter, va ésser guardonat amb un trofeu al millor jugador del torneig.

Però no es podia acabar la temporada sense la FESTA SOCIAL que es va celebrar el 25 d'agost amb el ja popular ballet aquàtic i amb un ball a càrrec del grup Boogie - Boogie, ni sense la FESTA DE FIDE CURS on els participants al curset fan el màxim esforç per demostrar les seves habilitats travessant la piscina, i els nedadors del Club gaudeixen del final de l'estiu amb jocs aquàtics seguits d'un bon sopar.

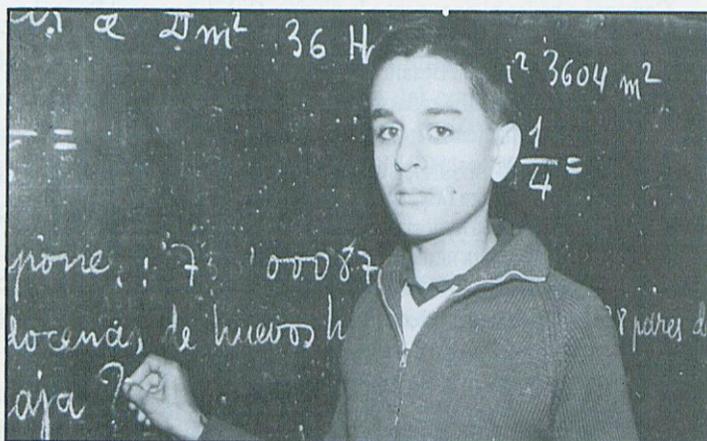
A part de tot això, típic de cada any, la novetat va ésser l'acomiadament de les dues entrenadores que teníem fins ara, marcant així una altra era dins la història del Besalú C.N.

llibreria
Capellades

Papereria - Impremta -
Objectes escriptori -
Joguines.

Av. President Companys, 5 - Tel. 59 07 90. BESALÚ

HOMENOTS

Temps enrera el vàiem atrafegat, amb la furgoneta amunt i avall. Avui, si el volem veure, hem de demanar hora a casa seva.

És en Ventura Compta i Costa, "el llaminer", com el solen anomenar alguns, en clara referència a la marca comercial dels seus pastissos i les seves pastes.

En Ventura és fill d'en Joan i la Maria. Va néixer a la casa familiar, a Can Coscoi de Sant Ferriol, el 14 d'abril del 1952.

De petit anava a l'escola a les Carreteries.

-Explica'ns alguna cosa d'aquella època...

Del que més em recordo és que ens barallàvem amb els de Fares. Fins i tot la mestra ens feia sortir de l'escola per separat per evitar mals majors. El mestre que més recordo és mossèn Josep de les monges, a qui deien "en monget". Els altres, com que duraven tan poc, ja els he oblidat.

El 1961, amb nou anys, es trasllada amb la família a Besalú, a la casa que es van fer als afores, al camí de Can Surós...

Sí, suposo que per tenir més serveis i també per a més comoditat. El pare continuà fent de pagès perquè ja menava, des de Can Coscoi, alguns camps de Besalú. Quin canvi! A l'escola de les Carreteries érem una vintena entre tots els cursos. En canvi aquí a Besalú hi havia molta gent. Per a mi va ésser un canvi radical. El primer impacte fou molt fort: em semblava arribar en una gran ciutat. El canvi de costums era difícil d'assimilar.

Llavors sí que la casa era als afores del poble. Recordo que des de casa a l'escola sols hi havia Cal Coix, una altra casa que s'acabava de fer, i la barraca dels gitanos, a l'era d'en Bofill. En deien així perquè els gitanos hi feien parada.

-Sols apuntar un tema i en Ventura es llança a parlar pels descosits: Companys?

De seguida en vaig fer. Això m'ajudà molt. El primer fou en Lluís Plana. Encara avui és amb qui més contacte tenim -la Montserrat, que l'escolta, assenteix amb el cap-. També en Frederic, en València i d'altres. Ens divertíem molt, tota la colla. Això sí: sense fer mal a ningú. N'havíem fetes moltes... la de vegades que havíem sortit corrents de la barraca de Can Surós, al davant d'en Met!

-Quins mestres vas tenir a Besalú?

Tots els de l'època: el Sr. Juanola (a.C.s.), que era el director; el Sr. Duranton (a.C.s.), el Sr. Guix, el Sr. Buch i el Sr. Bosch. Hi vaig anar fins als 14 anys..., però no et pensis: als 9 anys ja arreglava rodes de bicicleta

a Can Met, en hores lliures. I als 12 feia dolços a Can Surroca. Si volem us explico l'horari d'un dia normal als 12 anys: Em llevava a les 8 del matí. Feia els deures i a les 9 cap a l'escola, d'on sortia a la 1, perquè feia una hora de conferència. Després, dinar i cap a tallar "modernistes" una estoneta a Can Surroca abans de tornar a l'escola. Berenar i tornar a treballar una estona més. Sopar i a dormir.

-Quan deixes l'escola, als 14 anys, vas a treballar a Can Surroca fins que te'n vas de voluntari a fer la "mili" a Girona...

Sí, com que hi gaudia, i encara hi gaudeixo-, fent pastes, em decideixo a treballar de pastisser. De totes maneres, no deixo mai d'estudiar. Des de petit la medicina m'ha motivat molt, i no vaig deixar mai de llegir. Anava a conferències amb el Sr. Bosch els vespres, fins als 19 anys. En aquella època em gastava els diners en llibres, però no me'n pendeixo pas. Fins que marxo voluntari a la "mili" amb la intenció de poder anar a l'hospital per continuar estudiant. Tantes ganes en tenia, que hi vaig anar abans d'hora i em van fer tornar a casa perquè no tenia l'edat.

-Explica'ns alguna cosa, alguna anècdota de quan treballaves a Can Surroca...

Aquí ens hi ajuda la Montserrat.

Allà ens vam conèixer. Ell devia tenir 15 anys i jo 14. Em va demanar per sortir i li vaig dir que sí. Recordo que una vegada, entre les noies que treballàvem allà, li vam regalar l'esquelet d'una rata en una capsa, pel seu sant, dient-li que era regal d'una altra noia que li agradava. És que a ell li agradava molt poder estudiar els animals.

En Ventura s'hi afegeix...

És veritat. En aquella època, animal que trobàvem li fèiem l'autòpsia de seguida.

-Així que comenceu a festejar amb la Montserrat. Explica'ns una mica en què consistia un diumenge per a vosaltres.

Els matins treballava a la pastisseria. Llavors, a les tardes de vegades anàvem al cinema, a donar un volt cap a Banyoles o cap a Olot... segons.

-Abans has dit que vas anar a la "mili" per estudiar...

Sí. Fou a la "mili" on vaig començar a planificar els meus estudis sanitaris, perquè fins aleshores anava repassant llibres de medicina però sense cap mena de planificació. Allí vaig estudiar la "Línea de recuperador funcional", que ara en diríem fisioteràpia. Ho vaig fer bàsicament a Girona, a l'Hospital, tot i que el centre era l'Hospital Militar de Barcelona.

Hi vaig aprendre molt. Vaig ensopegar amb un neurocirurgià militar, a qui devia caure mig bé, que sempre em feia identificar el tendó, el múscle, el nervi de l'articulació que funcionava malament, amb les mans... Així vaig agafar molta pràctica i vaig aprendre molt.

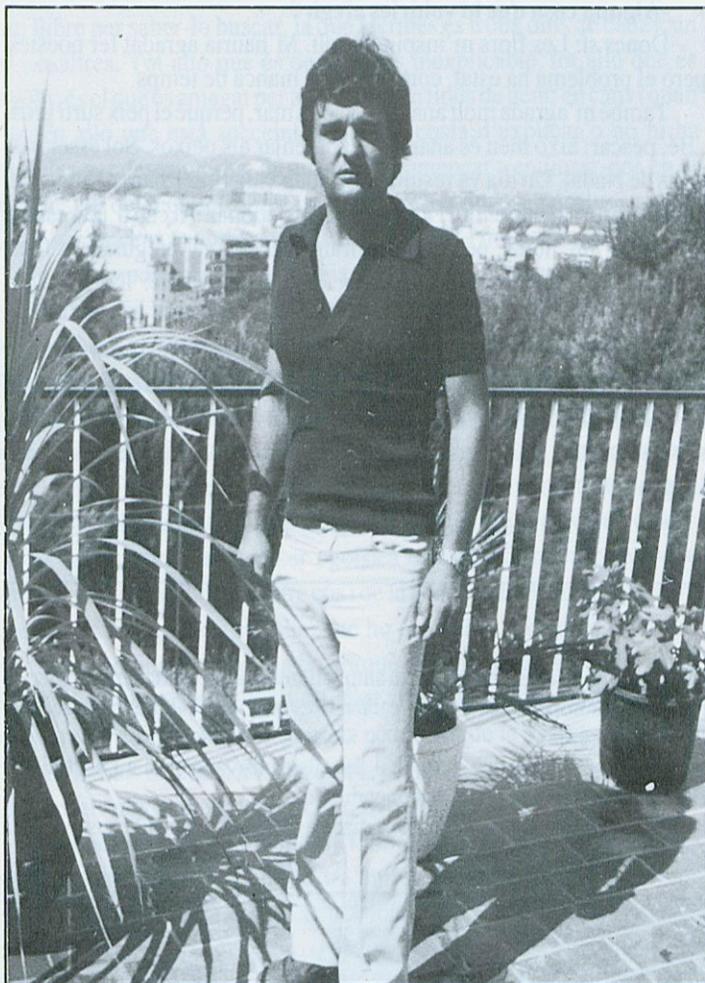
-Allà t'adonares que aquesta era la teva feina?

No pas encara. Com us he dit, la medicina, en totes les seves branques, sempre m'ha interessat. Quan tenia una estoneta ja llegia alguna cosa del tema. De fet, no he tingut mai temps lliure. A més, si alguna vegada n'he tingut he notat una sensació molt dolenta. Em sembla que perdo el temps, que no faig res útil.

Això va començar com un "hobby", i mai no vaig pensar que seria la meva feina.

-Acaba la "mili", es casa amb la Montserrat i s'instal·len a Sant Jaume de Llierca. Obren una fleca i també fan pastisseria...

La Montserrat despatxava a la botiga i jo de nit feia el pa, i de dia les pastes: tot manual. I quan podia, estudiava. El resultat fou que al cap de tres anys el negoci es féu petit i ens tornàrem a instal·lar a Besalú, ja que a casa dels pares hi havia espai suficient per muntar-ho de manera més industrial. Vaig marxar de Sant Jaume i gairebé no coneixia ningú, i poca gent del poble sap qui sóc: no m'han vist gairebé mai!

Quan obren el negoci a Besalú ja no fa de flequer, ara sols es dedica a la pastisseria. Ens explica que amb Can Surroca sempre han tingut molt bones relacions i han estat amics. És a dir, no s'han fet pas la competència.

L'estudi no el deixa mai. Com que li agrada i ho fa de gust, hi esmerça moltes hores...

Té la sort que li és molt fàcil -afegeix la Montserrat-. Quan llegeix una cosa una vegada ja li queda...

Ens expliquen que la Montserrat s'ha anat adaptant a tot: el treball, les hores d'estudi i la feina.

L'oportunitat de conèixer professionals de la fisioteràpia aquests darrers dos anys, el fa decidir a canviar de feina.

Canvio de feina en un moment en què el negoci de la pastisseria era força arrencat: proveïa més de cent botigues grans i supermercats de Girona, Figueres, Anglès, Olot, Caldes, etc. Però estic ben decidit.

Entro en contacte amb professionals, faig uns cursets i assisteixo en unes conferències de medicina oriental, i els contactes amb aquesta gent de fora em fan decidir.

El desembre passat em van donar els títols de Quirorecuperació funcional i Quiroterapeuta.

Per vocació m'hauria agradat ésser metge. M'hauria agradat aprofundir més dins el camp de la medicina. Tot i així, segueixo de prop l'evolució dels treballs sobre les cèl·lules cancerígenes sempre que puc. De totes maneres, em sento molt satisfet de poder ajudar les persones. És molt gratificant poder donar aquesta ajuda a qui la necessita.

-Et molesta o t'identifiques amb el mot "curandero"?

No sé què vol dir aquesta paraula. De fet no m'interessa pas gaire, el nom, sinó que el que m'importa són els malalts.

Potser del que en un ambient ciutadà se'n diu quirorecuperador funcional, naturòpata, etc., és a dir, tot el que surt de metge de capçalera o d'especialista clínic, deu ser el "curandero".

-I de les herbes què en penses?

Que són molt profitoses si s'apliquen correctament. S'ha de saber mesurar bé la magnitud de la malaltia a l'hora d'aplicar-les. El diagnòstic és molt important. Crec també important la recopilació de dades dels propis pacients, sobretot en medicina natural, ús de les herbes, etc.

Si algun pacient no en té prou amb massatge i necessita, per guarir-se, tractament químic -antibiòtics, etc.- li dic que vagi al metge perquè el visiti i li recepti el que cregui preceptiu.

-Tens contactes amb els metges de Besalú?

Amb els de Besalú no hem coincidit mai, però sí que tinc contactes amb altres metges. Amb alguns ens coneixem a través dels pacients comuns.

-Quantes hores dediques a la consulta?

Ui!... Moltes! De deu a dotze. A part, si em ve una persona, per molt tard que sigui, em sap greu dir-li que no. No sé ésser estricte amb l'horari.

-Creus que per fer la teva feina es requereix un do especial, innat? S'ha de tenir gaire sensibilitat?

Si et refereixes a "poders sobrenaturals" o quelcom que s'hi assembla, et seré rotund: No! Ara bé, que cal tenir una educació sensitiva del tacte, per exemple, doncs és clar que sí. Com en tot, també cal ésser una mica psicòleg: Moltes vegades, el primer cop d'ull respecte a una persona coincideix amb la realitat. La psicologia no guareix, però ajuda a conèixer el pacient i el seu estat d'ànim, que també influeix en la seva recuperació.

-Deixem una mica el tema medicina i passem a altres: ens sabries explicar la sensació que recordes de quan nasqué la teva filla, la Vanessa, que ara té cinc anys?

Doncs una sensació de responsabilitat enorme.

-Què en penses, de la vida?

El meu concepte de la vida és que és una imperfecció. M'agradaria molt que a tot ésser que ha de venir en aquest món se li pogués passar un vídeo del que li espera aquí a baix perquè decidís si vol venir o no.

És que, de fet, això del néixer ja és la primera imperfecció, però en això sí que no s'hi pot fer res. La naturalesa és molt més sàvia que nosaltres. La perfecció és bona, però no s'hi arriba mai. I desgraciada

aquella persona que es creu perfecta o aquella que menysprea una altra persona. No existeixen ni savis ni ignorants. N'hi ha que en saben més i que en saben menys, però tothom és digne d'ell mateix i no es pot menysprear ningú.

De tan carregat de feina com va ens diu que fa potser deu anys que no ha estat al Pont Vell, i també ens confessa que no ha estat al Prat de Sant Pere des que s'està urbanitzant.

-Parla'ns una mica de Besalú...

Besalú és un poble amb una llarga història que potser molts no coneixem prou.

El poble, darrerament ha evolucionat molt. He viscut la darrera part de la trajectòria franquista, la socialista, i l'actual de govern independent.

De fet, no he tingut pas gaire temps de palpar si hi falta res, però, com en molts llocs, de demanar es pot demanar tot, però... hem d'ésser conscients de qui ho ha de pagar.

La impressió, en general, no pas de Besalú, és d'un gran llançament a fer coses però els diners que els hi posi el veí. S'ha d'ésser conscient de les possibilitats econòmiques reals de cada poble. Cal anar fent coses, sense aturar-se, però també sense que això ens endeuti gaire.

Porto una vida força interior i no he tingut temps de participar en cap entitat del poble. Testimonialment, sols he estat soci de "Claqueta 16", on mentre feia anglès em vaig apuntar. Però l'entitat durà de Nadal a Sant Esteve.

Pel que fa al tema del medi ambient, a Besalú tenim el problema dels rius bruts, però hi veig poques possibilitats, sobretot econòmiques, de resoldre-ho.

De totes maneres, en aquest tema de la lluita contra la contaminació s'hauria de mirar de fer al màxim possible per protegir el medi ambient, sense perjudicar ningú. Crec més important aquest tema que no pas fer una pista de tennis, perquè el resultat serà el món que deixarem als nostres fills.

-A Besalú, turisme o indústria?

Ara com ara, del turisme en poden viure uns quants i prou. Hauríem de potenciar el sòl industrial i la instal·lació de noves indústries, posats a demanar, tecnològicament avançades i així ja ens estalviaríem una reconversió, però sense deixar de banda l'oferta turística.

-Alguna cosa que hi voldries afegir?

Doncs sí: Les flors m'inspiren molt. M'hauria agradat fer poesies, però el problema ha estat, com en tot, la manca de temps.

També m'agrada molt anar a pescar -a mar, perquè el peix surti gros-. Bé, pescar: això meu és anar a donar menjar als peixos. Sol ésser pels volts de Nadal. Un dia va resultar que quan vaig tirar l'ham a l'aigua, el vent el va tornar cap a fora i jo no me'n vaig adonar. Al cap d'una estona va passar un home per allà i mirant-me em va preguntar: "Què, piquen?" Jo vaig dir-li que encara no, i ell em respongué: "No hi ha pas perill..." i se'n anà.

Al cap d'una estona va tornar a passar, i pregunta i resposta foren les mateixes. I a la tercera vaig dir-li: Escolteu, mestre. Si és que aquí no hi ha peixos m'ho digui, que aniré més enllà. I ell em contestà: Que jo sàpiga, la cosa més elemental perquè piquin és tenir l'ham dins de l'aigua.

Tallaferro

VII Assemblea d'Estudis sobre el Comtat de Besalú

El passat 24 d'agost tingué lloc la VII Assemblea d'Estudis sobre el Comtat de Besalú. Aquesta vegada el marc escollit fou el poble de Sant Llorenç de Cerdans (a l'Alt Vallespir, Catalunya Nord).

Després de la recepció i recollida de la documentació, la sessió científica començà a dos quarts d'onze a la sala de sessions del Museu de Sant Llorenç (que, per cert, és una sala grossa, confortable i molt ben acondicionada). La sessió es començà amb la presentació de la taula presidencial, composta pel senyor Jordi Joaquim Costa, eminent lingüista rossellonès que ocupa la presidència de l'Assemblea; la presidenta dels Amics de Besalú i el seu Comtat, Sra. Montserrat del Pozo; els senyors Antoni Noguera i Massa i Eduard de Balle, Marquès de Vallgornera, també en representació dels Amics de Besalú; i els Srs. Batlles de Besalú i Sant Llorenç de Cerdans. La sessió continuà amb la lectura de les comunicacions presentades.

L'elevat nombre de comunicacions (46) fa que s'obligui a fer una síntesi breu de cadascuna. Després d'uns minuts de repòs l'Assemblea continua dividida en dues sales per fer més àgil la lectura, i això que no es presentaren tots els autors de les comunicacions.

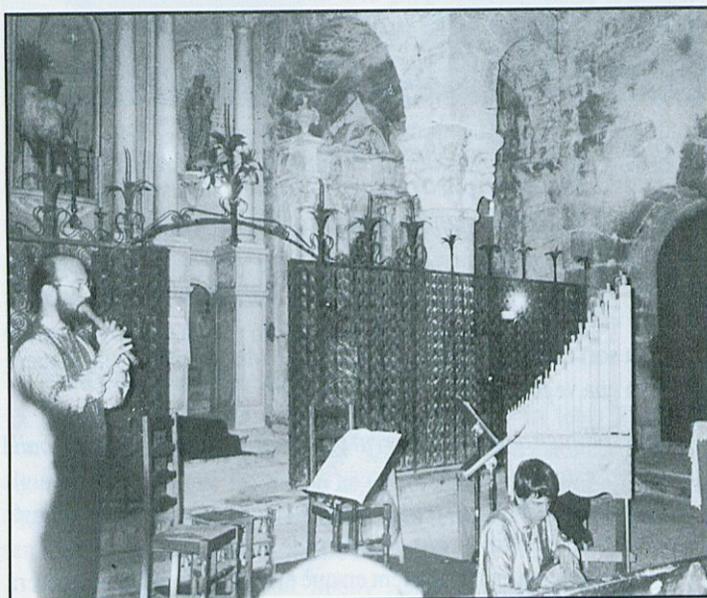
Dintre de l'eclecticisme de les comunicacions que ens parlaven d'història de diferents èpoques del Comtat de Besalú i comarques limítrofes, d'història de l'art, de filologia, d'urbanisme, d'història de les ciències naturals, etc., i dintre de les naturals oscil·lacions de qualitat, es pogué veure un alt nivell i un sentiment de catalanitat que agermana els estudiosos d'ambdues bandes del Pirineu.

En el dinar de germanor, celebrat al restaurant Centro, de Sant Llorenç, compartírem aquests sentiments amb les paraules de la presidència, Sr. Eduard de Balle, que també féu record de la pertinença de les terres del Vallespir al

Comtat de Besalú. El dinar s'acabà amb el lliurament de medalles commemoratives als autors de les comunicacions per part de l'Ajuntament de Sant Llorenç de Cerdans.

El dia es cloqué amb un recital de música trovadoresca a l'església de Costoja, i se celebrà un vi d'honor com a comiat.

L'endemà es dedicà una segona diada a conèixer punts interessants de la regió visitada.

Concert de música medieval a l'església de Costoja.

La pau: L'origen en el nostre cos

Sóc un gran admirador de l'escriptor italià Umberto Eco, el qual realment ha escrit fins avui llibres amb una narrativa excel·lent sobre temes que poden tenir un doble fons si així ho volem. Aquells qui hàgiu llegit el seu darrer llibre, "El pèndol de Foucault", deveu haver vist que en certs passatges se centra en un tema que pertany a la filosofia d'Hermes.

Hermes no era pas cap personatge de l'Alemanya dels pensadors ni dels filòsofs, però sí que es refereix a tot allò que roman tancat, amagat, a què només alguns éssers humans tenen accés.

No hem pas d'anar gaire lluny a buscar-lo, ni tampoc no cal comprar cap llibre per saber-lo buscar, ja que Hermes es troba dins de cadascun de nosaltres. Tot allò que és de vegades inexplicable, tot allò que és insòlit, és el que és amagat per a segons quin tipus de gent; en canvi quan s'entén allò que està succeint, però que costa d'explicar o no hi ha paraules per descriure-ho, és quan hem començat a endinsar-nos en el món insòlit del més enllà, que no deixa d'estar dins de nosaltres mateixos, i comencem a submergir-nos en l'Atlàntida del nostre cos.

El més important és saber conèixer-nos a nosaltres mateixos, trobar-nos i saber-nos acceptar tal com som, cosa que és bastant difícil en la nostra dècada, a les portes del tan esperat any dos mil, en la qual l'esglaó més primordial de l'escala de valors dels humans són els diners i les possessions materials, mentre que deixem més avall l'evolució de la nostra persona, l'evolució del nostre món. Serà quan començarem a estimar-nos i a respectar-nos a nosaltres mateixos, a partir d'una moral pròpia i no "l'establerta", que de veritat començarem a evolucionar.

És així, doncs, sense ésser egoistes ni esperant res a canvi, que arribem al fons infinit del nostre cos i de la nostra ànima, que comencem a intuir tot allò que ens envolta, que ho entenem i acceptem perfectament però no podem explicar-ho perquè el llenguatge del nostre ésser intern, del nostre cos, és molt diferent al llenguatge que utilitzem per entendre'ns entre nosaltres, sense la necessitat de la paraula.

Sí, Hermes està dins nostre i tots el posseïm, no podem dubtar-ho ja que tots els mons imaginables i inimaginables estan en aquest.

Ens hem demanat mai com fóra l'existència de l'ésser si poguéssim veure'ns amb els ulls de la nostra ànima? El més segur és que ens horroritzaríem de veure'ns tal com som i que hem fet malbé la nostra existència i l'existència d'altres éssers. ¿Us heu fixat com els humans estem matant la fauna i que cada cop hi ha més animals i plantes en extinció? I no tan sols això, sinó que, si poguéssim, ens mataríem entre nosaltres. ¿Quantes vegades hem parlat malament d'una persona que només coneixem de veure-la passar pel carrer? ¿Quantes vegades hem dit que si les mirades matessin...?

¿És això la moral que ens han ensenyat i que la nostra societat entén com a "normal"?

Ens hem d'adonar que hem de saber arribar al fons de nosaltres mateixos i que cal trobar un equilibri en les nostres accions i una pau en les nostres realitzacions.

Cal veure'ns reflectits a nosaltres mateixos en tot allò que creem, com una extensió més de la nostra essència, de la nostra vida, del nostre esperit i de la nostra existència. A partir d'aquí hi ha una connexió amb Hermes i una propagació a l'exterior dels valors humans que tots demanem i pels quals quasi ningú no fa res per aconseguir: Pau, Amor, Estimació, Comprensió, Ajuda... més un llarg etcètera de substantius que ajudarien a fer un món millor. Potser sí que, en lloc de pensar i xerrar tant sobre una guerra qualsevol, com pot ésser la més recent que ha viscut el nostre país, em refereixo a la del Golf Pèrsic, ens caldria pensar i meditar millor quines són les guerres que tenim en el nostre interior.

El dia en què la Humanitat arribi en aquest estat d'evolució i compregui que l'absolut comença i està dins seu, serà quan deixarem de patir el mal que Milan Kundera descriu en el seu llibre que porta per títol **La insoportable levedad del ser**.

Manel

Tornem de vacances

Cada vegada tenim la muntanya més malmesa. Al final de cada estiu, com més va, més hem de lamentar l'estat en què queden els indrets més bonics i accessibles de la natura: plens de brutícia, residus, mutilats pels vehicles..., en una paraula: denigrats pels seus "visitants".

Davant d'aquest immens abocador en què convertim la poca natura que ens queda tenim dues opcions: acotar el seu ús -solució acordada, per exemple, al Parc Nacional d'Aigües Tortes i Sant Maurici- o continuar insistentment llançant crits d'alerta, intentant conscienciar-nos tots plegats del gran mal que estem fent a la terra i a nosaltres mateixos.

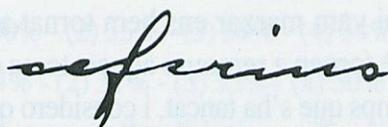
Tal vegada tenen raó els desesperats responsables d'espais naturals que, per protegir-los, no veuen més sortida que regular-ne els accessos.

Però no deixa d'ésser trist que per defensar la natura se l'hagi de recloure. Igual com hem vist en alguna pel·lícula: que per protegir un innocent se l'ha de tancar a la presó.

Per la nostra part, els excursionistes continuem promovent l'amor a la natura i el goig de viure-la intensament. D'aquesta manera aprenem també a respectar-la i estimar-la.

Confíem, una vegada més, en la bondat natural de les persones... I que Déu ens hi ajudi!

Centre Excursionista Besalú

c/. Ganganell, 21 - BESALÚ
c/. Pamplona, 88 - BARCELONA

Si feu obres de qualsevol tipus, i necessiteu projectes, direcció, control de qualitat, càlculs...

VÍCTOR PUIG I COMPTA

ARQUITECTE TÈCNIC

Tècnic especialista en delineació d'edificis i d'obres.

Professor de dibuix i disseny. Tècnic informàtic.

c/. Consell de Cent, 51, 2ª - Tel. 59 05 03 BESALÚ

És que ens estem tornant de pedra?

Quin significat tenen les polítiques dels diferents governs de països europeus, referides a la immigració, en els seus respectius estats?

Com és que ara, de cop i volta, arreu es despertem instints racials, o racistes?

A Alemanya cada vegada sembla que es deixen sentir més els autoanomenats neo-nazis. L'esperpèntic espectacle del govern francès, amb la seva primera ministra socialista anunciant repatriacions via vols "charter", la nova llei "d'extranjeria" a l'Estat espanyol...

Sembla que poques persones ens inquietem pel que aquestes mesures tenen d'insolidari i limitador dels drets dels immigrants, procedents de països de l'anomenat "Tercer Món".

Cap a on anem, per a què, ni que sigui per raons electorals -si és que electoralment funciona, deu voler dir que bona part de la societat ho veu amb bons ulls- cada vegada més les institucions polítiques, els nuclis de poder, la pròpia societat, caminem a grans passes cap a la insolidaritat social i humana més pura. Volent marcar i marginar les persones per la seva procedència, per la seva raça, amb l'excusa de l'atur o la manca de llocs de treball per a tots.

O és que tots ja no tenim el mateix dret a subsistir?

Cada vegada tenim més a la boca els Drets Humans per defensar alguns actes, però cada vegada els tenim menys assumits o més oblidats al bressol de la civilització i el respecte a la persona que pregonem que representa Europa.

Per què aquesta creixent insolidaritat, aquesta fòbia que es va apoderant de la societat, sobretot en les seves capes ben assentades?

Com a cristià em faig creus d'experiències viscudes a casa nostra, en converses privades. Aquella persona practicant, que a l'església i fora d'ella deu resar, és capaç de defensar després la "vella teoria" de les races inferiors. Això és molt greu, i fins i tot em provoca mal de ventre.

Reflexionem-hi una miqueta... Preguntem-nos a nosaltres mateixos si també formem part d'aquest ramat selecte que, de mica en mica, es va conscienciant que cal establir una auto-defensa davant els immigrants, siguin negres, gitanos, nord-africans, etc.

Ho som? Ens n'adonem?

Per altra banda, preguntem-nos: A qui convé? Per què?

Als catalans, això de sentir-se oprimat, marcat, vilipendiat per tenir una llengua, una cultura que ens diferencia, ja no ens ve pas de nou. Fa segles que ho anem patint o suportant amb més o menys estoïcisme.

¿Serem capaços, nosaltres, de pagar amb la mateixa moneda altres persones, membres d'altres cultures, que han vingut a raure a casa nostra, per les raons que sigui, a cercar una sortida a la seva vida?

Estic convençut que si tan sols hi reflexionem, només pensant-hi un xic, ajudarem que aquests nous aires no s'estableixin a casa nostra, i que la part positiva de les relacions humanes, l'acolliment, la solidaritat i la germanor, encara continuarà tenint el camí abonat pel bé de tots.

Sebastià Pèlach i Farcy

Del futbol a Besalú

Senyors del "Tallaferro":

M'adreço a vostès, no pas per entrar de nou en polèmica, que en definitiva no s'acabaria mai, sinó per fer un simple aclariment respecte al que es diu en l'editorial de l'anterior número de la seva revista, titulada EL FUTBOL A BESA-LÚ.

En el segon paràgraf d'aquesta editorial es diu que quan el Besalú va entrar en la crisi econòmica que ja coneixem, molts jugadors van plegar conduïts per uns suposats mals consells.

El que jo vull dir és, en primer lloc, que no vam plegar quan hi va haver aquesta crisi, sinó que ho vam fer just quan es va acabar el mandat del Sr. Carreras.

I en segon lloc voldria que quedés clar d'una vegada que no vàrem plegar mal aconsellats per ningú, d'una banda perquè ningú no ens va aconsellar, i de l'altra perquè tots els qui vam marxar hem tornat sabent-ne més del que en sabíem i amb noves experiències que no hauríem tingut si no ens haguéssim mogut del poble.

Per últim, els haig de dir, editors del "Tallaferro", que ara que els qui vam marxar ens hem tornat a ajuntar, no entenc per què tornen a remoure aquest tema que, al cap i a la fi, ja fa temps que s'ha tancat, i considero que tornar-ne a parlar és posar de nou el dit en la mateixa llaga.

Ernest Bassols i Lladó

Besalú, l'any 1931

Hem consultat l'empadronament d'aquell any, i podem constatar unes característiques que val la pena comentar. Ens adonarem de com era la societat del nostre poble i en quins ambients es movia.

El poble tenia 1.302 habitants, dels quals 630 eren homes i 672 dones. Un 48% i un 52% respectivament.

En el transcurs de l'any hi hagué poc moviment de població, ja que es produïren els següents canvis:

Altes: Per nou empadronament: 47. Naixements: 17. Total: 64.

Baixes: Canvis de residència: 63. Defuncions: 28. (91). Total: 17 de menys.

Si repassem la procedència dels habitants de Besalú i els comparem amb els temps recents, tindrem:

Percentatge sobre el total de població:

Orígens dels habitants:

(1) del municipi - (2) De pobles veïns i comarca - (3) Comarques veïnes - (4) Resta de Catalunya - (5) Fora de Catalunya.

1931 (1.302) (1) 60%. (2) 23%. (3) 13%. (4) 1,5%. (5) 2,5%.

1975 (2.002) (1) 44%. (2) 25,2%. (3) 14,3%. (4) 2,5%. (5) 14%.

Hi ha algunes dades força eloqüents, que deixem a la interpretació de cadascun dels lectors.

ANALFABETISME

És conegut de tothom que la gent no podien ésser gaire ben atesos quant a la seva formació intel·lectual. Per això no ens ha de sorprendre trobar una gran quantitat de dones i homes que no sabien llegir ni escriure, sobretot dones. Si deixem de banda els nens i nenes fins a 13 / 14 anys, tenim que de 524 dones empadronades, 156 són analfabetes, o sigui, una tercera part aproximadament. I que de 478 homes, 76 són en aquesta mateixa situació. Dit amb altres paraules: una quarta part de la població més gran de 14 anys no sabien llegir ni escriure.

Els agricultors o pagesos, i els jornalers, són les dues professions on l'analfabetisme és més nombrós: un 30% dels primers i un 26% dels segons.

Comparació de l'analfabetisme amb altres comarques:

(1) Besalú - (2) Banyoles - (3) Girona - (4) Catalunya - (5) Estat espanyol.

Homes: (1) 15% - (2) 26% - (3) 28% - (4) 25% - (5) 37%.

Dones: (1) 30% - (2) 35% - (3) 39% - (4) 34% - (5) 48%.

Total: (1) 24% - (2) 31% - (3) 33% - (4) 30% - (5) 42%.

Podem observar que l'analfabetisme a Besalú és inferior al de les altres comarques o pobles. Sembla, doncs, que el nivell cultural, tot i ésser baix, era força acceptable en aquells moments.

LA FAMÍLIA

En cada llar o família hi vivia més gent que actualment. Són moltes les cases on conviuen tres generacions, avis, pares i néts. De les 319 famílies registrades, tenim que conviuen:

Fins a 3 membres: 128 - 4 membres: 61 - 5: 54 - 6: 40 - 7: 19 - 8: 13 - 9: 3 - 10: 1.

De les quals n'hi ha:

Amb 1 fill: 80 - 2 fills: 69 - 3 fills: 50 - 4 fills: 38 - 5 fills: 9 - 6 fills: 4 - 7 fills: 1 - 8 fills: 1.

El nucli principal de la població és la Plaça Major, que en aquest temps porta el nom de Plaça de la Constitució, però que el mateix any passarà a anomenar-se Plaça de la República. D'ella irradien els carrers més poblats: Tallafarro, amb 41 famílies; Major, amb 21; Abat Zafont, amb 11; El Pont, amb 17. I la mateixa Plaça, amb 23 famílies. Portalet i Canó, amb 5 i 9 respectivament. Quasi el 50% de la població resideix en aquesta zona.

PROFESSIONS

Destaquem que en el padró hi ha registrades unes 45 professions ben variades, totes elles pertanyents als homes, ja que les dones figuren inscrites amb les acostumades anotacions de "su sexo", criades, dependents, algunes monges i mestres.

De les professions dels homes "perdudes" actualment en el padró, hem de citar les de Moliner - Carreter - Peroler - Manyà - Traginer - Sabater - Espardenyer - Escloper - Ferrer - Baster - Boter - Músic - "Serenó" - Rajoler - Capador - Peó...

Quant al llistat de la Contribució Industrial, si hi donem una repassada trobem declarades les següents activitats:

Botigues

Vins i licors: 7. Cafès i tavernes: 7. Alimentació: 8. Robes: 4. Carnisseries: 3. Ultramarins: 2. Ferreteria: 1. Gasolina: 2. Forns de pa: 6. Carbó: 3. Hostal: 1.

Indústries

Telers i acabats: 9. Ferreria: 1. Rajols: 1. Guix: 1. Central elèctrica: 1.

Artesans

Ferrers: 1. Sastres: 1. Fusters: 1. Esclopers: 2. Carreters: 2. Basters: 1. Espardenyers: 4. Paletes: 1. Sabaters: 3. Barbers: 5.

Cotxes

Particulars: 3 Ford. 2 Citroën. 1 Austin. 1 Chevrolet / Lloguer: 1 taxi. 1 autobús de 16 places. 1 autobús de 14 places. 1 autobús de 22 places. / Camions o camionetes: 2 Ford. 1 Lancia. 1 Citroën.

També hi consten declarades tres motocicletes BCA.

De l'Arxiu Municipal
Josep Buch

La Mikwah de Besalú

Article pòstum del Sr. Josep Fernández, que ens han fet arribar els seus familiars.

El dia 2 de maig de 1965, d'acord amb les Autoritats de la nostra vila, rebérem la visita de 115 membres de la Comunitat Israeliana de Perpinyà, Tolosa i Nimes. El 17 d'octubre del mateix any vam ésser convidats, uns quaranta membres de l'entitat Amics de Besalú, a la Sinagoga de Perpinyà, on el Rabí Mordoch ens agrai l'acollida que havien tingut a Besalú. Ni en la reunió de Besalú, ni en la recíproca de Perpinyà, no poguérem recollir cap detall sobre la forma com es desenvolupava el bany ritual.

A principis de 1966, el Rabí Mordoch ens anuncià la vinguda de Monsenyor Salzer, Gran Rabí de Marsella, amb jurisdicció a tot el sud de França.

Vam posar-nos en contacte amb el nostre estimat President Sr. Vilarrasa, que en pau reposi, i també invitàrem el Pare Nolasc, ja que havia contret una gran amistat amb el Rabí Mordoch.

Aquesta visita fou la clau que ens obrí les portes d'allò que de tant de temps cercàvem. Després de recórrer la vila visitàrem la Mikwah i aquest senyor quedà impressionadíssim per les seves dimensions, i entràrem a l'explicació del ritu:

Ens digué que el bany era d'immersió total, no de peus, com alguns historiadors havien dit. Ens demostrà que l'altura del forat d'entrada de l'aigua arribava al pit d'una persona normal. Sols es banyaven i purificaven les senyores després de l'època menstrual. Es reservava al bany de purificació masculí, en el sol cas de la conversió al judaïsme d'un senyor vingut d'altra religió, i només una vegada.

D'aquestes explicacions arrenca el nostre estudi:

Com podien, en un país fred com Besalú, banyar-se en una aigua que a l'hivern no passa de 6º? Les nostres observacions s'orientaren envers un petit cabal d'aigua, molt superior a l'entrada de líquid de la Mikwah, conegut per tothom amb el nom d'*aigua calenta* i que es troba, actualment, al costat de la central elèctrica del Sr. Escatllar.

Fins l'any 1940 l'Ajuntament feia arreglar, periòdicament, les grans pedres planes que, posades a cada costat del rec, servien com a rentadores per a la gent de Besalú. En la nostra vila, totes les dones que passen de 50 anys han rentat en aquest lloc.

Indagant més a fons, una familiar meua que fa poc que morí a 92 anys, m'explicà que pagant un "quarto" anaven a rentar la bugada a l'horta de l'Esquilet, ja que per allí passava l'*aigua calenta*. Aquesta horta és al final de l'església de Sant Julià i sota el jardí actual de la Cúria Reial.

Això succeïa l'any 1906. D'aquesta horta a la Mikwah hi ha 87 metres.

La pèrdua de l'*aigua calenta* fins a l'horta de l'Esquilet és molt probable que fos en l'aiguat del 1906 i amb les grans reformes del Molí Fondo (avui central del Sr. Escatllar) en suprimir les deixateres antigues i posar-hi turbines hidràuliques. La pèrdua de la conducció des de l'horta de l'Esquilet a la Mikwah fou deguda als aiguats de 1617, 1764, 1790 i altres, en un dels quals l'aigua va arribar a passar a deu pams per sobre del Pont Vell.

El fet de no funcionar el bany ritual des del 1492, per haver marxat la comunitat hebraica o haver-se convertit al Catolicisme la resta que en quedava, féu que s'anés abandonant la conducció soterrada en les hortes d'en Figueres i del Peroler.

La temperatura de l'*aigua calenta* a l'hivern és de 18 a 22ºC. Si la comparem amb els nostres banys actuals, la trobarem freda, però tractant-se d'un ritu religiós, hem de pensar que s'admetia com a passable.

També cal pensar que a Besalú, a l'hivern, tenim molts dies temperatures de 4 i 5 graus sota zero. En jornades així l'*aigua calenta* era una benedicció.

Deixem per a la publicació de la Memòria de l'Assemblea altures i dibuixos dels llocs descrits, que pensem que demostraran la certesa de la nostra teoria.

BESALÚ, 5 de setembre de 1976.

Josep Fernández i Corominas

Han col.laborat en aquest número:

DIPUTACIÓ DE GIRONA

Caixa de Girona

